

Informationsformidling - en informationsformidling

Ilona Roboz Kristensen anmelder den første danske teoretisk orienterede bog om informationsformidling

Peter Ingwersen og Irene Wormell: **Informationsformidling i teori og praksis**. København: Munksgaard, 1990. 104 sider. ISBN 87-16-10643-1 Pris: 175,00 kr.

Min rolle, lige nu, er formidlerens: jeg er bindeleddet (**intermediary**) mellem den aktuelle bog (**potentiel information**) og målgruppen (**bruger**), som "...er alle professionelle kommunikatører, som enten producerer, bruger eller formidler information." (Forord: p.8)

Samtidigt, ifølge ovenstående citat, hører jeg ligeledes til målgruppen, da jeg - også til daglig - er en af de "professionelle kommunikatører".

Ved at læse bogen forandredes dens **potentielle information** til **data**, som jeg **behandlede** (opfattede, forstod, ordnede) i overensstemmelse med det formål, at kunne **videregive** dem i form af denne anmeldelse. Gennem **perceptionsprocessen** blev bogens oprindeligt "døde" indhold til **information**; behandlingsprocessen foregik ud fra/ved hjælp af mine **videnstrukturer** (erfaringer, holdninger, uddannelse, forventninger etc.).

Min hidtidige **model af verden** (summen af mine videnstrukturer) er blevet forandret på grund af denne nye information, hvis man "...betragter "information"

som et supplement til de videnstrukturer som repræsenterer f.eks. informationsbehandlerens model af verden, forstået således at man har en model af verden med en utilstrækkelig viden, hvortil informationen lægges og man har en ny model af verden, hvor denne viden er indhentet. Informationen er blevet til viden i denne proces - er blevet en del af videnstrukturerne hos den pågældende." (kapitel 1: p.9-10)

Og det gør den gren af aktuel forskning indenfor informationsvidenskaben, hvis udgangspunkt er den **kognitive holdning**.

Ovenstående er et forenklet eksempel på det kognitive synspunkt i informationsbehandlingsprocessen.

Bogens forfattere vedkender sig til den kognitive holdning, og hævder, at "informationsformidlingens natur (er) en kommunikationsproces, som er indrettet på at søge viden i de formaliserede systemer, som indsamler, lagrer og strukturerer information. Den (bogen) tager udgangspunkt i, at informationsformidlingens primære funktion er at bringe forskellige individers kognitive strukturer i harmoni." (Forord: p.7)

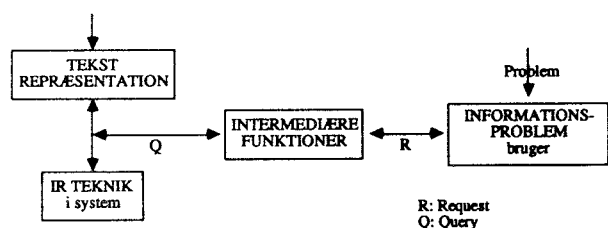

Fig 1.1. Informationssystemet og IR. Forenklet model

Det er forfatterens hensigt, at berøre alle aspekter af informationsformidlingsprocessen fra informationsbehovets opståen gennem behovsformulering til behovsopfyldelsen via formidleren (såvel person som system), og de underbygger overbevisende deres holdning både teoretisk og i de detaljerede "bør"-anvisninger vedrørende formidlerens praktiske to-vejs arbejde: dels som adgangsgiver til potentiel information (systemkonstruktør, klassifikator, indeksør etc.), dels som (slut)bruger-hjælper i den konkrete søgeproces (**Information Retrieval**).

Denne gennemgang - sammenholdt med den historiske udvikling - skulle give den endelige argumentation for suveræniteten af den kognitive synsvinkel.

Denne intention taget i betragtning, ville det måske have været mere konsekvent, foruden kronologisk korrekt, at starte bogen med dets syvende, afsluttende kapitel: "...en kortfattet oversigt over informationsvidenskabens opståen og dens genstandsområder." (Kapitel 7: p.72)

I denne oversigt får vi nemlig, foruden den historiske oversigt, også en klar beskrivelse af fordelene og især af begrænsningerne for både den systemdrevne og den bruger-orienterede tradition indenfor informationsformidlings-forskningen og en overbevisende begrundelse for nødvendigheden af en syntese mellem disse: den konsekvente kognitive holdning.

En sådan ombytning ville desuden understrege bogens håndbogskaraktér, som allerede kan opfattes antydende ved dens beskedne omfang i forhold til det omfattende emne. Imod denne karakteristik taler kun ét af kapitlerne (kapitel 6), som ikke alene umotiveret fylder en fjerdedel af bogens egentlige tekstdel, men også indholdsmæssigt bryder med det ellers videnskabeligt principielle ved en narrativ gennemgang af et enkelt, konkret projekt: en eksperimentel

database, kaldet "Boghuset", hvor forfatterens forsøg på at bruge eksemplet (et **videnbaseret ekspertsystem**) som basis for præsentation af nogle generelle slutninger forekommer mindre vellykket.

Detaljeringsgraden taget i betragtning, fristes man til at tro, at bogens egentlige ærinde er denne præsentation.

Dog må jeg tilføje, for retfærdighedens skyld, at min modvilje til dels kan skyldes min usvækkede modstand imod ikoner i almindelighed og de gengivne, ualmindelig grimme eksempler på nogle af slagsen fra projektet i særdeleshed.

Bogen er iøvrigt prisværdigt overskuelig, dog skæmmes den af ualmindeligt mange, irriterende tryk(stave?)fejl.

Dens ydre præsentation er behagelig (ubetingede krav ifølge mine videnstrukturer). Forfatterens ambition, at udtrykke sig i et let tilgængeligt sprog, kan anses at være indfriet, selvom mit jeg-forsvar aktiveredes af de talrige parentes-henvisninger, især da der er en klar markering af de direkte anvendte referencer i den imponerende lang litteraturliste.

Bogens budskab - på praktisk baggrund af de ressourcemæssigt stadig mere miserable tilstande på et offentlig forskningsbibliotek - kan desværre nærmest opfattes som ønsketænkning: "...at designe informationssystemer og formidlermekanismer til at kunne kommunikere mest hensigtsmæssigt..." (hvilende på) "Den kognitive forskningsholdning, som sandsynligvis ind i 90-erne vil være det bærende informationsvidenskabelige forskningsparadigme i USA, Europa og Japan, som tiltrækker såvel forskere som ressourcer (ESPRIT o.lign.)," (og som) "kan kort karakteriseres som: Komplex interaktion mellem alle dele af Fig.1.1; intelligent begrebsfortolkning og erkendelse på både system- og brugersiden parret med evne til foranderlighed (tidstro modellering) begge veje; intentioner og forventninger til svar hos bruger såvel som system som del af modellering; "information" opfattet som en væsentlig forudsætning for problemløsning, helst individualiseret i form af viden; kognitive videnskaber, matematik (logik) og datalogi (AI) som beslægtede discipliner til informationsvidenskab." (kapitel 7: p.80)

Læserne blandt målgruppen - anmeldelsen skulle være appetitvækker, ikke erstatning - kan både hente viden og inspiration til det daglige arbejde og hermed forhåbentlig kunne bidrage til virkeliggørelsen af disse idealer.